

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Turma și păstorii.

Ce-a fost odată, acum nu mai este. S'au împrăștiat păstorii, se va împrăștia și turma. Unii zic că mai bine mai 'nainte decît mai tîrziu. Așa a fost să fie, însfirșit așa a fost. Dar precum orce rău are și cîteo parte bună, așa și dezbinarea aceasta are și ceva bun la bază. S'a dus ce a fost putred, reminind cei cu suflet curat, cu inimă caldă.

Dar cunoscînd acest putregai moral, trebuie să aflăm și leacul, ca să ne putem feri de molipsirea lui. Leacul îl găsim în *Creșterea caracterelor și unitatea voinței*. Nu-i destul să ne luminăm mîntea, trebuie să ne întărim și simțul. Ne trebuiesc oameni de caracter, sau pe înțelesul tuturor: *oamenii de nădejde*.

Om de nădejde e acela, care în toate împrejurările vieții rămîne același; sau dacă se și schimbă, să se schimbe numai pentru binele comun, în care intră însfirșit și binele lui propriu. Omul de nădejde nu se lasă abătut nici de împrejurări, nici de voința păgubitoare a altora. Eată ce oameni trebuie să ne creștem în viitor. Numai astfel de oameni duc neamul la bine. Să nu punem mereu vina pe străini. Nu, căci doar' nu sintem orbi, ciungi, sau ologi. Ear fiind în toată firea, trebuie să avem și voința curată.

Țărănimea, turma noastră, ar fi falnică

și puternică, dar noi, păstorii ei, nu sintem la înălțime.

Păstorii nu pot să vadă faptele frumoase ale țărănimei, vitejia și simțul de omenie al plugarilor noștri, cari la diferite ocazii s'au dovedit a fi mai de nădejde decît intelectualii lor, cari de multeori au fost deochiați că-sî trag cărbuni la turta lor.

Preoții, cari mai mult ar trebui să se feriască de chipuri cioplite, ce fac? Ciți nu se inchină zi și noaptea la — *Vițelul cel de aur*? Învățătorii pedealtăparte propovăduiesc și acum, în veacul luminii: *«Fericii cei săraci cu duhul, că acelora e împărăția cerului»*, ca astfel cei bogați să poată stăpîni împărăția pămîntului.

Ce împărțea dreaptă!

Cu astfel de oameni, spuneți-mi vă rog, ce creștere sufletească pot primi necărturarii, sau cei cu carte mai puțină?

Deacea învață preoții și învățătorii carte, ca, lăpădînd cioarecii țărănești, îmbrăcați domnește tot numai la binele lor să se gîndiască? Cei cuprinși de lăcomia ucigașă, să nu uite țărănimea din care au ieșit; să nu dea uitării necazurile și sărăcia poporului, în care cei răi văd numai o oae bună de despoiat! Astfel de păstori n'au simțul iubirii de oameni; ei sînt slabi de inger și n'au dragostea recerută pentru chemarea lor. Ear

ca o urmare a acestor neajunsuri, le lipsește *unitatea voinței*, atît de folositoare pentru propășirea mîntuitoare! Prin întruniri, șezători și conferințe, să căutăm a ne întări voința, și, cărturari și țărănime, să ne străduim a ne înălța reciproc unii pe alții, cum fac alte neamuri mai cuminte decît noi!

Decînd e lumea popoarele mai mult s'au ridicat prin înțelepciune decît prin puterea brațelor.

Eată dece n'are să ne supere, o spun înc'odată, selecția și incurajarea celor buni din rindurile noastre. Din fuga celor slabi de inger să ne învățăm a nu ajunge pe panta celorce se tinguiiau odinioară *«Peirea ta din tine Israile!»* **Traian Țăranu.**

În care timp al zilei e mai mare puterea de-a munci cu capul? Se crede, că cei mai mulți muncitori cu capul lucrează noaptea. Psihologul Howard D. Marsh, însă cercetînd bibliografiile a 180 de scriitori vestiți, a aflat că 34 la sută lucrau ziua, 18 noaptea, 23 la orce ceas al zilei, 25 dimineața sau după-ameazi. Poetii lucrează noaptea. Nu este însă adevărată spusa lui Quincey, că nicio lucrare poetică de samă nu s'a făcut la lumina zilei. Goethe, Milton, Jean Paul, Hugo, Dickens, Emerson au lucrat mai ales dimineața; Schiller, Alfieri, Balzac, Poe, au lucrat mainult noaptea. Howard a cercetat puterea mușchilor și a constatat, că de dimineață pîn' la 11 ore merge crescînd, dela 11 ore a. m. pîn' la 1 oră p. m. stă pe loc, ear dela 3 1/2—5 ore p. m. ajunge la maximum, deacincolo scade. Și puterea spiritului de a produce și a crea stă în legătură cu fizicul omului.

FOILETON.

La groapa cu bani.

(In jargon.)

Trii inși iș geceră în birt „la Maxi”: Chisăliță, Trămuriel și Pătru Cătaramă. Par'că-i văd ș'acu, cum stăciau la masa din cînda birtului, ca Gruia lu Noac la Anița Crîșmărița.

— Măi Maxi — icie Chisăliță — să n'a-ducî trii flășchi dă biere, numa să fie răcie ca ghiața, că dă nu, să șci că nu-ț mîi călcăm pragu. Birtașu împlini porunca.

— Pănară nu mie mai trăbuie, c'aici nu nisăm la Oravița la căfană; noi ciaca-iaca biem și din flășchi.

Toț trii ciocniră sticlăle, ca la praznic, și gîl-gîl-gîl li-e intoarsă cu fundu'n sus.

Cătaramă iș giece scamnu mîi aproape și, șciergîndu-ș mustățalie dă spumă, începu să lie povăstule:

— Iacă cum stă treaba, băgaț binie dă samă, mă duș la Vărăgie cu caru după lemnte, și cînd gegî să scobor priporu, țanc — o roată să dusă dracului... Ș'așa am însărat pră drum, cînd iacă din dăparce văd o lumină, cum cît omu dă marie; într'o clipă să stînsă, ș'apăi ca cîc iar' s'aprinșă, și pr'ormă n'o mîi vădzu, să-l ia pr'al dă mincie!

Aialaț doî să făcură tot urechi și ascultau cu gura căscată.

— Și baș în noapcea aia am visat c'am dat prăstă o căldare cu galbin. La vr'o duoauă dzilte numace vinie o lagie țigancă cu ghiocu, să lie gie fecelor în săm și să lie spună dă năroc. Trăbuie să fi fost cu spiriduș, că dracie n'o fi vădzu tot, baș cum mă vigeț voi acu pră minie. Și, mîi, cînd im încinsă și mie ghiocu să suflu'n icel, numace audzi ceauă înuntru zbîrnînd ca o mîscă. Trăbuie să fi fost Ucigălerucia, că țigancă îl dusă la urechie, și Luțifar începu să-i spună cum mă dor spacielle, cum m'o vrăjit muieria aia — șci pră Căta — și cum am să dau prăstă un noroc marie, carie nu poace să fie alta, dăcîț baș ciupu cu galbin!

— Pst, Chisăliță trasă cu coada ochiului și dzisă mireuț: să nu nî-audă jidovu dă pr'afară, c'atuncî nu mie mîi trăbuie alta. Hai să biem cîc mîi aviem pră masă și... năroc! Luvaț sama, mîi, că Vărăgienii 's oameni speculanț; la noapce să niergiem să dăzgropăm banii, cîc să-l lăsăm prăntu alți! La noapce să duc mult cu oauă la Virșăț, și mi-că văd dă ungie iasă lumina... ș'atuncî noi rămîniem cu budzâlfe unilace! O dzic binie ba, mîi Trămuriel?

— Să-l ia pr'al dă mincie, cu Vărăgienii nu-i dă glumit. Să nu vă pună ciasu al rău să

spunfeț ceua acas' la muierî. O nu șciț că muieria-i dracu, mî-e că cum or audzi c'am dat dă banî, iele și pornîesc la oraș după cirpe și co-trinț dă mătăsă, și nîe sturăsc dă banî... pră păpucci dă lac, pră albelie, pră rumenlele, dă iar nîe cîntă cocoșu pră loitră! Dăcîc să nu nîe adăpăm noi sufletu aicî la Maxi, unge-ț merge băutura pîn' la rărunchi.

Pîtecară. În ușa birtului iș geceră și icî mîna, ca domniî, iș mîi șopociră ceua la urechie și — pîn' la miedzu nopți, cum nîcî nu mîi ațipisără, plitecară toț acas' la Cătaramă.

— Băgaț binie dă samă că-s jăndarii în pătrulă. — Cîntă drac l-adusă în sat pră capu nostru!

— Lăsați-l pră minie — dzisă unu dintră icî, carie o fost căprari la Bosna — cînd strigă pătrula *hol berto*), ai să dzici: *om bun*, că dă nu, ce pușcă ca pămîntu! Cîc șciț voi, n'aț fost dăcîc numa pănă la Oravița la șporcasă, și la Căcova la moară.

Cu pătrula nu să n'tîlniră prîn sat.

Pră drum să vorbiră unge să ducă căldarea cu bani.

Cătaramă dzicte s'o ducă în „Cotu popii”, dar Trămuriel cîc pră „Cioaca Vărăgiei”. Trămuriel iera mîi fricos dintră icî, fugia dă bicu

*) Halt, wer da?

Criza științifică.

În Nrul 6 și 7 al revistei „Ramuri” (Craiova), Marin Demetrescu publică un articol sub titlul „Insemnări științifice”, în care se ocupă și de criza, de care suferă știința de vreo cîțiva ani.

Mulți savanți din țările apusene, și încă dintre cei mai de seamă, duc o luptă strașnică pentru a detrona unele din teoriile științifice, care până aci au stăpînit atotputernice, fiecare cîteun domeniu hotărît de fenomene. Acești învățați zic, și uneori pe drept cuvînt, că numitele teorii au rămas în urmă față de progresele săvîrșite de știință și ca atare trebuie înlocuite cu altele.

Astfel teoria atomică, după care materia se poate desface într'un număr infinit de mare de particule mici invizibile și indivizibile numite atomi, această teorie veche de vr'o 2000 de ani a primit o însemnată lovitură în clipa, în care se descoperă radiul și minunatele lui însușiri. Atomul a fost dat jos și înlocuit în cuprinsul faptelor pe care le stăpînea cu un soi de... consiliu federal adecă cu un atom (numele s'a păstrat) alcătuit dintr'un număr orecare de particule mici detot. Faptul acesta a stîrnit în lumea științifică o mare emoție, ușor de explicat dacă ne gîndim, că tot ce s'a lucrat în chimie dela nemuritorul Lavoisier, se sprijina numai pe teoria atomică.

Teoria celulară susține că orice viețuitoare este formată din una sau mai multe părți numite celule, fiecare putînd fi socotită ca o ființă aparte înzestrată cu o viață proprie. Și această teorie, care domnește de vre-o 69 de ani, a găsit protivnici. Aceștia sînt însă înarmați cu argumente științifice mai slabe. De aceia se crede, că teoria celulară va rămînea și de aci înainte la putere.

În Geologie printre alte teorii înțîlnim una, care zice că sub scoarța solidă a pămîntului și până în centrul lui se află o materie lichidă și ferbinte. Și această teorie a suferit o mică „remaniere” din partea unor savanți. Înnoitorii au înlocuit o bună parte din lichidul ferbinte și anume acea care vine în mijlocul pămîntului cu un simbur solid, simbur de fer, zice marele fizician englez lordul Kelvin.

Intrucît privește forma Pămîntului, toată lumea cu știință de carte are credința, că este acea a unei sfere; ear școlarul din cursul primar enunță această credință astfel: Pămîntul este rotund ca o minge, ca un măr ori ca o portocală. După unii geologi, la care s'au alipit și cîțiva astronomi, părerea noastră despre rotundimea pămîntului ar trebui să sufere o mică schimbare. Acești învățați au ajuns la încheerea, că adevărata formă a pămîntului ar fi — un volum cu 6 muchii, 4 colțuri și 4 fețe, volum numit în geometrie tetraedru. Muchiile sînt linii rotunde; trei dintre ele se află în emisferul de nord și sînt perpendiculare pe axul pămîntesc; ear celelalte trei pornesc dela cele trei colțuri nordice și merg în spre meazăzi pentru a se întruni în apropierea polului sudic, unde se află al patrulea colț.

Forma aceasta ar fi căpătat-o pămîntul pe vremea cînd încă tînăr, sămăna mai mult cu pămîntele său, soarele. Pe atunci el era în întregime

satul ca dracu dă tămînie. Iar acu noapcea i-să tot năzăria că vege muroni, priculicî.

— Uită-I, iaca Ucigălerucea s'o făcut măgarî, trăgeț cu piștolu 'n țel. Cătărămă, tragie cu mina sîngă, că cu a gireaptă nfe pușcăm pră noi! Abia pră urmă vădzură că nu țera dăcît o răchită, în carle rătăcisă un priculicî.

Cum agfunsără la căldarea cu bani, începură să săpe cu năgeje, dar fără să grămujgiască vr'o vorbă; șciau țel că dă glasu omului fug banii 'n fundu pămîntului.

Odată să audzi o uruitură. O lespege dă piatră să rostogoli prăstă Chisăliță în fîntina astupată unge bogicăiau țel după bani.

— Scoaceți-mă, scoaceți-mă că mă 'nfec, striga ca din gura șarpiului stînsu dă țel Chisăliță. Dar și lu Trămuricî i-să făcu inima cît un purece. Cu chiu cu vaț abia îl scoasără, ca pr'un duduloni, din fîntină.

Minfedzi tot satu vorbia dă isprava alor trii ortaci, carle din birt s'or fost răpedzit toamnă la banî d'ăi dă pră vremea lu Măria Terezia, că de... banii ai d'acu nu să pot agonisi dăcît cu munca și cu omenia, și buiedz d'ășcea nu să capătă prăla birturi, nič nu să pot găsi noapcea pră uliț.

Spuniteț-o și dumniavoastră lu ai dă n'o șciu!

Un Mărciniant.

lichid și răspîndia lumină și căldură ca un soare mai mic ce era. Dar pe măsură ce treceau ani după ani, pămîntul perdea neconținut din căldura lui tocmai din cauză că a fost sortit ca toată viața să se învîrtească în jurul lui și împrejurului pămîntului său, prin văzduhul cel rece, rece de -270° zic savanții. Atunci a prins o coajă subțire pe deasupra și cînd mai pe urmă s'a strîns din cauză că perderea de căldură nu înceta, el a luat forma unui tetraedru. De atunci și până în vremile mai noi, muchiile s'au tot înălțat, ba încă la ele s'au mai adăogat și altele mai mici și astfel s'au format munții vechi și noi, ear fețele s'au tot adîncit și ele sînt căldările uriașe pline cu apa oceanelor.

Deocamdată aci stau lucrurile cu criza științifică. Dat fiind însă că nestatornicia se amestecă în toate, să nu ne prindă mirarea, dacă într'o bună zi vom afla, că una din teoriile detronate, după o pribegie de cîțiva ani, se va întoarce cu ajutor împrumutat dela autoritatea unui mare savant și își va recăpăta tronul din care fusese izgonită.

IGIENĂ.

Guturaiul și recirea.

Recirea e aprinderea unei părți din organele resuflărei pîn' la locul unde trahea arțeră se desparte în ramuri în plămîni, deasemenea a încăperilor nasului și ale trompelor lui Eustache, cari leagă nasul cu urechea mijlocie. Nu se numără aci aprinderile pricinuite de facerile de puroi.

Recindu-ne se face înțî o anemie a pătureri mucoase, apoi se adună sînge prea mult. După ce avem fiori și simțim că nu ni-e bine, se arată guturaiul sau catarul, care e producere de materii mucoase subțiri, apoase. Avem adeseori în această vreme a boalei durere de cap, oboseală, lipsa poftei de mîncare, incuere, căldură, etc. După 18-24 de ore, secreția e groasă, gălbue și cuprinde mulțime de celule albe de sînge. După cîteva zile sau săptămîni, urmează ori însănătoșare ori trece în stare cronică, dînd mereu mucl groși și pricinuind uneori complicațiuni rele. Dr. Allen susține, că guturaiul îl poate pricinui: *Bacillus reptus*, *bacilul lui Friedländer*, *Micrococcus catarrhalis* și *Micrococcus paratetragonus*.

Aceștia pot sta în nas fără a pricinui boala. Numai dacă le sporește puterea de-a otrăvi și puterea de apărare a organismului scade, atunci se ivește boala. Uneori ne putem molipsi și dinafară. Fiecare din acei microbi cășunează altfel de guturai; cînd lucrează împreună cîte mai multe feluri, boala e mai rea.

Guturaiul cronic îl pricinuește de obicei bacilul lui Friedländer. Injectînd un altoi căpătat din microbi omoriți, se poate scurta mult boala și înlătura complicațiile. Prin astfel de injecții lucrăm și asupra catarurilor cronice și ne succede a le tămădui. Prin acest vaccin putem căpăta imunitate timp de jumătate de an împotriva guturaelor.

Economie.

Stîrpirea gîndacilor de Mai.

Stricăciunile ce le face gîndacul de Mai din an în an devin tot mai simțitoare.

Modul cel mai potrivit de a stîrpi gîndacii de Mai este adunarea și omorîrea lor. Aceasta trebuie s'o începem îndată ce s'au ivit cei dinții gîndaci, ca să-i stîrpin nainte de ce și-ar fi depus ouăle în pămînt, și astfel să se împedecă înmulțirea lor. Peste zi, cînd e soare și în deosebi seara, gîndacii zboară; dimineața însă și în zile cu moște stau amorțiți pe crengile arborilor. Deci timpul cel mai potrivit pentru adunarea și omorîrea lor este dimineața și zilele ploioase și noroase. Atunci dacă se scutură arborii, gîndacii cad pe jos, de unde se pot aduna. Se cere mare băgare de seamă îndeosebi la pomii, cari stau singuratici și la cei de pe marginea moșiilor, pentru că aceștia sînt cei mai încărcăți de gîndaci.

Arborii cu tulpină mai mică îi scuturăm și astfel gîndacii cad la pămînt. La arborii mai înalți folosim pentru scuturarea gîndacilor un cîrlig cu coadă lungă, sau punem pe cei mai tineri dintre lucrători să se urce în pomi și să-i scuture. La scuturat pomul trebuie apucat pe neașteptate, scuturat cu putere și timp scurt, ca astfel toți gîndacii să cadă deodată. Dacă la început legănăm pomul, fără a-l scutura cu putere și pe neaștep-

tate, gîndacii încep a se prinde cu ghiarele de crengile arborelui și nu cad jos.

Gîndacii căzuți la pămînt trebuie adunați într'o oală de pămînt, largă la gură, în care se află apă până la jumătate. Oala în care se adună gîndacii, trebuie goliță, nainte de a se umplea de de tot, într'un vas mai mare sau într'o cadă umplută cu apă până la jumătate, ori într'un sac. Gîndacii adunați trebuie omoriți. Aceasta se face sau așa, că îi călcăm cu picioarele, sau pe cei adunați în cadă îi opărim cu apă ferbinte și-i turnăm într'o groapă, pe care apoi o astupăm.

Dacă am adunat gîndaci foarte mulți, îi putem folosi la pregătirea gunoiului artificial, ceiace se face așa, că gîndacii omoriți îi amestecăm cu pămînt și cu var nestîmpărat, ca astfel să se nimiciască mirosul greu ce s'ar produce din putrezirea lor.

Gîndacii de Mai se pot folosi și pentru nutrirea și îngrășarea porcilor. Spre scopul acesta însă trebuie să ne îngrijim, ca gîndacii de Mai omoriți să se poată conserva timp mai îndelungat. Aceasta se poate face sau așa, că într'o groapă săpată în pămînt îi murăm cu sfeclă sau cu cartofi tăiați; sau îi uscăm bine la soare și apoi îi măcinăm făcînd din ei o făină, care se poate pune în lăturile porcilor. Lăturile amestecate cu această făină sînt foarte nutritoare.

Un mod însemnat pentru stîrpirea gîndacilor de Mai este nimicirea larvelor lui, a vermiilor, ce se află în pămînt, cari încă sînt foarte stricăcioși. Timpul cel mai potrivit pentru stîrpirea acestora este vremea aratului sau a săpatului. La săpat, omorîm larvele (vermii) peste cari dăm. La arat e bine să punem un om, care umblă după plug și-i adună. — Și larvele gîndacului de Mai se pot folosi, și anume: dacă sînt mai puține, le dăm hoarelor, cari le mîncă cu lăcomie; ear dacă sînt foarte multe, le folosim la prepararea gunoiului.

„Economia”.

Convocare.

Despărțămîntul Oraviței al Reun. înv. conf. gr. or. rom. din dieceza Caransebeșului își va ținea adunarea generală *Sîmbătă în 9/22 Mai 1909* în școala conf. gr. or. română din Oravița-mont. la care sînt poțitii a participa toți membrii și binevoitorii școalei.

Programa:

1. La 9 ore: dim. chemarea duhului sînt.
2. La 10 ore Prelegere practică din „Limba magiară” ținută cu școlarii din cl. I. după metodul direct, de inv. Gheorghe Lipovanu.
3. Deschiderea adunării.
4. Constatarea membrilor prezenți.
5. Reflexiuni asupra prelegerii ținute.
6. „Pericolul alcoolizmului și problema școalei întru combaterea lui” dizertație de inv. G. Lipovanu.
7. O dizertație liberă de inv. Nicolae Blaj (Calina).
8. O dizertație despre „Psihologia copilului” de P. Bizerea.
9. Reconstituirea despărțămîntului.
10. Incassarea taxelor.
11. Propunerii.
12. Fixarea locului și timpului proximei adunări.
13. Încheere.

Oravița-mont. la 29. April 1909 st. v.

Alexandru P. Popovici
președintele despărțămîntului.

Gheorghe Lipovanu
notarul despărțămîntului.

CRONICA.

La Calina a murit moșneagul preot *Vasile Mitrofanu*. Dumnezeu să-l ierte!

Erî noapte a încetat din viață, aici în Oravița, mama învățătorului *Dimitrie Pruniș* din Boșca-rom.

Din *Cărnecea* ni-se vestește deja al treilea caz de atentate cu dinamită. Zilele trecute i-s'a pus în fereastră un „patron” bietei țărance Maria Mățeșoane, care nu știe sermana de unde îi vine și ei pe cap o asemenea pacoste.

„Oraviciana” a dăruit pentru excursia elevilor dela școala civilă din localitate 50 cor.

În România s'a scumpit pinea.

În arhiva Sf. Sinod din București s'a iscat un foc și au ars mai multe teancuri de hirtii depuse în arhivă. Se svonise, că ar fi ars și actul din 1880, prin care Patriarhia Ecumenică din Constantinopol recunoaște autocefalia Bisericii ortodoxe din România. Vestea aceasta se desminte, — documentul se află în cassa de fer din palatul metropolitan.

Din cercetările lui Aurel Stein în stepele înalte din Asia de mijloc, se pare că pricina năvălirii barbarilor, la începutul evului mediu, a fost seceta care a silit chiar și pe locuitorii cu civilizație indo-greco-chineză să plece. Lipsa de pășune a silit pe păstori să năvălească în China, în Asia apuseană și în Europa.

C. H. Böhm din Hamburg, a făcut o pușcă, la care întrebunțează acid carbonic înloc de praf de pușcă.

Încurcând vor sosi în părțile noastre băieții liceului din Caransebeș, sub conducerea directorului Anton Kalkbrenner.

Luăm și noi act despre pornirea laudabilă de a se înainta cauza conductului de apă și a luminației electrice a orașului nostru.

În zilele de 28-30 Iulie a. c. se va serba la *Lipsca jubileul de 500 ani dela înființarea universității* de acolo. Se va organiza și un cortegiu alegoric în care studenții dela universitate vor străbate orașul, îmbrăcați fiecare în costumele naționale ale țării din care fac parte. Profesorul Dr. H. G. Weigand, directorul seminarului român dela universitatea din Lipsca, a cerut dela direcția generală a Teatrului național din *București* 20 costume naționale pentru studenții români.

În toate piețele străine s'a urcat prețul grâului, — în urma speculațiilor americane.

La *Secaș* s'a ținut Dumineca trecută adunarea de constituire a unei „Reuniuni de cânt și muzică gr. cat.” „Proiectul statutelor s'a primit din partea celor prezenți”. Știm că la *Secaș* s'a fost făcut frumosul început cu împreunarea corurilor gr. or. și gr. cat. rom. sub conducerea țăranului *Nicolae Vucu*. Nu se intenționează cumva spargerea bravului chor, care pornise pe calea nestrăbătută până acum cu „crucea românească”?

Încă nu știm cine e vina, dirigentul *Vucu*, ori alți reuvoitori ai înțelegerii dintre frați?

Consistorul diecezan din Arad, cu ordinațiunea sa dto 27 April a. c. Nr. 1890/1909, recomandă catihetilor cartea „Elemente de catihetică” de *Dr. Petru Barbu* și „Preparațiuni din Religie” de *Petru Bizerea*.

La *Hadia* a reposat *Octavian Madincea*, preot gr. cat. român, în etate de 59 ani. Însmormintarea a fost Joi la 13 Mai. Odihniască în pace!

Alaltăeri, Joi, și-au ținut învățătorii de stat și comunalii din cercurile *Oravița*, *Bozovici* și *Iam*, adunarea generală în *Ciclova-mont*, la care învățătorul comunal din Granița *P. Budeșcu* a ținut o prelegere model din Geografie cu elevii școlii din *Ciclova-mont*. Între criticii acestei prelegeri s'a remarcat învățătorul *Weisz* (*Stăjerlak*). Disertația învățătorului *Ember*, despre ținuta învățătorului, și a inv. *Szisztek*, despre predarea limbei maghiare în școlile cu elevi nemaghiari, au reușit. Însfârșit au fost aleși în fruntea despărțământului-președinte: inteligentul învățător *Ludovic Molnár* (Anina), vicepreședinte: învățătorul de stat din localitate *Gheorghe Dragoescu*, și secretar: inv. *Ember* (*Stăjerlak*).

Bruma din zilele trecute a sturit rău în părțile noastre nuci, vicia, fasolea și cartofii.

Săptămîna asta a petrecut între noi fruntașul nostru adv. *Dr. Petru Zepeneag*, director de bancă, împreună cu contabilul *Valeriu Cârje* în scopul semnării de acții la emisia nouă a băncii „Luceafărul”, atât de importantă pentru întărirea economică a Românilor sudbănăteni.

Andrew Carnegie prorocește, că nu va trece mult, și nu vom mai avea fer, nici oțel. Maicu-seamă pentru Anglia e primejdia mai apropiată decît pentru alte țări. Profesorul *Arnold* s'a rostît

în Londra împotriva lui Carnegie, arătînd, că așa numitul High-Speed-Steel, o invenție nouă engleză, va da un oțel mult mai tare decît felurile de pân'acum; ear dacă odată ferul și oțelul ar lipsi de pe pămînt — vom intra în epoca aluminiului.

Cunoscutul etnograf *Teodor Burada* va cerceta urmele coloniei de Vlahi, pe cari împăratul Iustinian i-a trimis între anii 527—565 la Muntele Sinai, ca să apere pe călugării de acolo încontra Arabilor.

În Klettenberg (Vestfalia) bîntue meningita cerebro-spinală.

La 28 April st. nou, a reposat *Aron Boca Velchereanu*, care în viața sa a scris o mulțime de cărțile pentru popor.

Drul *Dörpfeld*, continuînd săpăturile la Olimpia, a găsit dovezi, că pe locul Olimpiei erau oameni încă de pela 2—3 mii de ani înainte de Christos. Subt templele grecești a aflat rămășițe preistorice. La 2 metri subt zidirea numită *Metroon* și la 6 metri subt clădira visticierii antice, a dat peste clădirii de pe vremea lui Pelops și Oinomaos.

O. Rammstedt arată în „Apotheker Zeitung”, că Chinezii încă în veacul al 8-lea aveau cunoștințe însemnate în chimie. Cunoșteau oxigenul și știau că pucioasa și cărbunele arzînd se unesc cu oxigenul din aer.

Duminică a fost ales paroh în *Satul-nou* cu majoritate absolută de voturi preotul *Cornel Jurca* din *Oravița-română*. Contra alegerii s'a dat protest.

La Cluj se înființează o reuniune de zidire subt numirea „*Granitul*”, cu scopul de-a aduna la un loc pe meseriașii români, a le da teren de muncă, a le îmbunătăți starea materială și a promova cultura și întărirea clasei de mijloc a poporului nostru. În scopul acesta s'a lansat un apel și un prospect, semnat de un număr însemnat de meseriași, ear în frunte e semnat Dr. Alexandru Vaida-Voevod și Dr. Ștefan Morariu. Capitalul necesar se adună prin subscrieri de cvote à Cor. 50. Terminul de subscriere e fixat pe 31 Mai st. nou a. c.

În nrul 15 al foii „*Biserica și Școala*” din Arad preotul *Petru Popa* arată, că preoțimea se poartă față de „*Revista Teologică*” din Sibiu, ca și învățătorimea față de „*Vatra Școlară*”: se pregătește a o prohodî. Cauza: „cea preoțească, ... care are să fie pentru toate împrejurările lexicon sincer, blind și exact, ... nu iubeste cartea...”

D-șoara *Vilma Ispravnic* (Agris) și *Francisc Moldovanu* (*Ciclova-mont*) fidanțați. Multe felicitări.

Familia *Mocsanyi* a dorit să se serviască la biserica macedo-română și greacă din Peșta un parastas pentru regretatul *Alexandru Mocsanyi*, care a fost membru al acelei parohii. — Grecii n'au permis corului românesc să cînte, nici părintelui *Bogoevici* să officieze la acel parastas, cutoatecă limba liturgică la biserică e și cea greacă și cea română. „*Grecotei cu nas subțire...*”

Profesorul dela liceul din *Holzminden*, Dr. *Albert Dammann*, cercetînd scrierea conicarului *Bertold* dela *St. Blasien*, a lui *Donizo* din *Canossa*, a letopisetelor dela *Augsburg* și a scrisorii papale din 1080, a ajuns la concluzia, că *Heinrich* al IV-lea n'a mers la *Canossa* ca să ceară ertare dela papa, ci în fruntea unei armate — ca rezbunător. Ear în povestirea despre penitența „la *Canossa*”, întemeiată de *Lamaert* von *Herzfeld*, a constat nepotriviri cu celelalte izvoare, cari cuprind adevărul istoric. Decî faimoasa „*călătorie la Canossa*” ar fi o falsificare.

6 acții de-ale băncii „*Oraviciana*” are de vînzare *Maria Baia* din *Nagy-Semlak*.

Bibliografie.

Nrul 8 (15 April) al revistei literare „*Ramuri*” ce apare în fiecare lună la *Craiova*, are următorul sumar: *G. Tutoveanu*, Sosit-a ceasul (poezie). — *I. M. Marinescu*, Domnul *Titus Marcian*. — *Lazăr Iliescu*, Din *Heine*, (poezie). — *Elena Crivăf*, Cîntec, (poezie). — *O. Purch*, „*Haydn*”. — *D. Mihalache*, Murguleț-bou bun, (poveste). — *N. Vulović*, Amintire, (poezie). — *I. U. Soricu*, Populară Ungurească, (poezie). — *Ioan C. I.*

Nicolaescu, Cum ne judecau streinii în veacul al XVII-lea. — *L. Toma*, O instituție culturală contra culturii. — *Eugeniu Revent*, Fabulă. — *Luca Teșor*, Răvașe de peste hotare: Din *Bucovina*. — *I. M. Marinescu*, Jurămîntul (poezie). — *I. Bucovineanu*, și *D. N. Ciotorî*, Chestiuni școlare; În numele adevărului. — *Cronica*: *C. Ș. Făgețel*: Despre „*Almanahul Jubilar*”; „*Ovidiu Șicană*”; *Societatea Filarmonică*; revistele: „*Convorbiri Critice*”, „*Revista asociației învățătorilor*”, „*Chestiuni Metodice*”, „*Unirea*” și „*Foaia Diecesană*”. *V. Turtureanu*, „*Die Wahrheit*”. — *G. G. Didactica* științelor naturale de *Dr. Simionescu*. — *M. D.* *Industria* casnică a țaranului român la *Berlin*; O bună revistă științifică românească; Pentru profesorii de științe naturale. — *Bibliografii*. — *Abonamentul anual*: În țară 6 lei; în străinătate 9 lei. Numărul: În țară 30 bani; în străinătate 40 bani. Redacția și Administrația: *Strada Știrbei Vodă* No. 81.

Nr. 471 al „*Bibliotecii pentru toți*”, cuprinde celebra tragedie a lui *Racine*, *Andromaca*, tradusă în versuri de cunoscutul poet *D. Nanu*, un abil minutor al versului, care a redat în românește toate calitățile versurilor lui *Racine*. — *Prețul* 30 bani. De vînzare la toate librăriile din țară. *Catalogul complet al „Bibliotecii pentru toți”* care se sporește pe fiecare săptămîină cu cite 2 volume noi a se cere la *Librăria Editoare Leon Alcalay, București*.

Nr. 3. din „*Viața Românească*”, are următorul cuprins: *Blana* lui *Isaia*, de *Ioan Al. Brătescu-Voinești*. — *Cîntecul Dainei* (poezie) de *Natalia Negru-Iosif*. — *Izbăvirea blăstămului*, de *Sp. Popescu*. — *Cel mai bun cvînt* (poezie) de *G. Coșbuc*. — *Clasificări literare*: *Literatura medievală*, de *H. Sanielevici*. — *Povestea firului de-argint* (poezie) de *Mircea D. Radulescu*. — *Tabloul XII din Tragedia omului* a lui *Madách*, tradusă de *O. Goga*. — *Alea lacta Est* (poezie) de *Ioan Minulescu*. — *Calendarul superstițios*, de *D. Drăghicescu*. — *Două primăveri* (poezie) de *Const. Manolache*. — *Simfonie wagneriană*, de *D. Pătrășcanu*. — *Strofe*, de *Gh. din Moldova*. — *Cronica literară* (*Profiluri feminine*: *M-me Henry de Régnier*, de *Izabela Sadoveanu*). — *Cronica artistică* (*Expoziția dela Teatrul Național*, de *Spiridon Antonescu*). — *Cronica externă* (*Marile Puteri și Criza Orientală*, de *I. G. Duca*). — *Cronica veselă* (*Caleidoscop*: O plimbare la șosea, de *A. Mirea*). — *Scrisori* din *Bucovina*. *Scrisori din Ardeal*. — *N. Iorga* critic și polemist, de *C. Ibrăileanu*. *Miscellanea*. *Recenzi*. *Revista revistelor*. *Mișcarea intelectuală în stăinătate*.

Din Prospectul băncii „Luceafărul” din Verșeț.

1. Fiecare acționar are dreptul de preferință să opteze pentru atîtea acții nouă, cite acții sînt trecute pe numele lui în registrul acționarilor.

Prețul unei atare acții nouă pentru acționarul vechi se fixează la suma de 120 Cor. din cari 100 Cor. se vor adauge la capitalul societar, ear 20 Cor. după detragerea tuturor speselor de emisiune, — se vor conta în favorul fondului de rezervă.

2. Acțiunile neoptate, în conformitate cu dispozițiunile pct. 1., precum și acțiunile cu numărul 4001—6000 se vînd din mină liberă atît la acționarul vechi, cit și la neacționar, cu prețul de 140 Cor., din care sumă 100 Cor. se vor adauge la capitalul societar, ear restul de 40 Cor. — după detragerea tuturor speselor — se vor conta în favorul fondului de rezervă.

3. Terminul, pentru dreptul de optare, precizat în pct. 1., se fixează până la 1. August 1909.

Cu ocaziunea însinuării, sau cel mult până în 1. August 1909, sînt a se prezenta direcțiunii și acțiunile vechi (fără cupoane) spre a le prevedea cu clauzula de optare.

Pentru piătirea prețului acțiilor se stabilesc următoarele modalități:

Pentru acțiunile optate în senzul pct. 1:	Pentru acțiunile subscrise în senzul pct. 2:
1. La subscriere 10 Cor.	1. La subscriere 10 Cor.
2. „ 1. Oct. 1909 25 ”	2. „ 1. Noemb. 1909 25 ”
3. „ 1. Dec. 1909 15 ”	3. „ 1. Dec. 1909 15 ”
4. „ 1. April 1910 15 ”	4. „ 1. April 1910 20 ”
5. „ 1. Iulie 1910 15 ”	5. „ 1. Iulie 1910 20 ”
6. „ 1. Oct. 1910 20 ”	6. „ 1. Oct. 1910 25 ”
7. „ 1. Dec. 1910 20 ”	7. „ 1. Dec. 1910 25 ”

Deslușiri dă d-nul *Ion Perianu* la „*Oraviciana*”.

Editor proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor responsabil: *Alexandru Purgariu*.

„SENTINELA“
instituit de economii și credit
ca societate pe acții
în Satul-nou (Réva-Ujfalu)

efectuește toate operațiunile de bancă și primește depuneri spre fructificare cu **5%** interese, plătiind institutul și darea de 10% după interese. La cerere se trimit deponenților și cecuri poștali cu cari se trimit bani fără a plăti porto la poștă.
Diracțiunea.

Farmacia
„La Sf. Gheorghe“
= Oravița =
vis-avis de prăvalia lui R. Goldstein
în strada principală.

În farmacia mea, arangeată modern, se capătă înafară de

**tot soiul de medicamente și
diferite parfumuri franceze,
engleze, pudră, săpunuri**

și alte articole de tot felul atât pentru țerance, cât și pentru damele de elită.

Cu distinsa stimă

ADOLF GROS
apotecar.

Casa Nr. 291

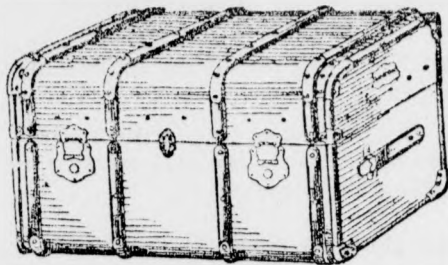
din Oravița-mont. (strada principală) se dă în schimb pentru o altă casă care are grădină (în Oravița-mont. orî rom.), sau se vinde din mină liberă.

A se întreba la proprietarul
Iosif Crenian.

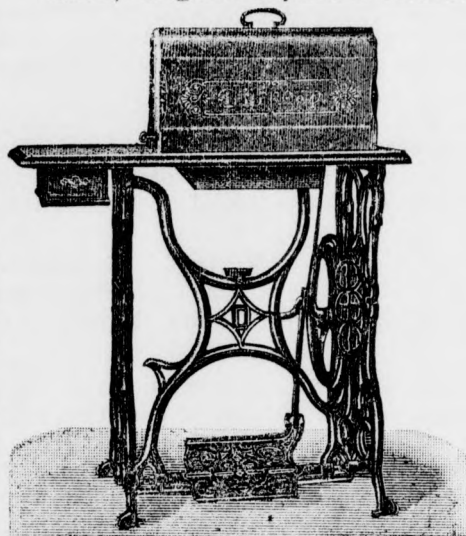
Johann Belgrader și fiul

Oraviczabánya

comunică onorațiilor săi mușterii din Oravița și jur, că are în prăvălia sa și

GEAMANTANE
cum și singurul depozit al renumitei

mașini de cusut dela fabrica Dirckopp & Cie.

Cine voește să cumpere

STUPI

să se adreseze lui **Dimitrie Gherga**, veghetor la calea ferată în **Majdán** (Krassó-Szörény m.)

Vila Dănilă „Valușescu“
Herkulesfürdő — Băile-erculane.

Vilă de primul rang pentru familii și pentru persoane particulare. Întocmiri moderne cu cel mai mare confort.

Vila aceasta, situată pe țărmul drept al Cernei, în fața vîrfului Domogled ofere vederea cea mai frumoasă.

Clădire nouă, uscată, situată în fața soarelui. Apaduct în toate coridoarele.

Serviciu culant. Liniște mare. Cea mai mare curățenie pe lângă prețurile cele mai moderate. În lunile **Mai, Iunie, Septembrie și Octombrie** sînt prețurile următoare:

1 odaie cu 1 pat de la cor. **1-20 — 2-00**
1 odaie cu 2 paturi de la cor. **2-40 — 3-00**

În sezonul principal, adică în lunile **Iulie și August:**

1 odaie cu un pat de la cor. **2-40 — 3-20**
1 odaie cu 2 paturi de la cor. **4- — 5- — și 6- —**

Fără a cruța spese și osteneală am introdus în vilă toate inovațiunile în domeniul igienei moderne, ca vila să corăspundă tuturor cerințelor.

Apaductele și canalizările sînt întocmite cu cea mai mare îngrijire și sînt supravegheate în modul cel mai perfect.

Odăile, în urma fiecărui oaspe, se desinfectează cu formalin; astfel fiecare primește odaie absolut curată.

Fiecare oaspe e poștit a se convinge despre situația frumoasă și sănătoasă a vilei, despre comoditatea și întocmirea cu tot confortul odăilor, precum și despre curățenia cea mai perfectă și despre serviciul cel mai exact.

Cu tot respectul:

Petru Valușescu
proprietar.

„PLUGARUL“
societate pe acții din Cacova

dă

6%

și plătește și darea după depuneri.

La
Tipografia „Progresul“

în Oravița

se poate comanda

tot felul de tipărituri bisericești, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efectuesc:

acții, cupoane, losuri pentru loterii,

lucrate toate cu gust.

Nădăduim că toți Români de bine ne vor trecē pragul.